

23. Storms M.D. Theories of sexual orientation // Journal of Personality and Social Psychology. — 1980. — Vol. 38. — P. 783-792.

В статье анализируются различные подходы к процессу формирования гомосексуальной ориентации. Осуществляется теоретический анализ современного состояния проблемы гомосексуальной ориентации в психологии. Анализируются причины и формы проявления гомофобии.

Ключевые слова: сексуальная идентичность, гетеро- и гомосексуальная ориентация, гомосексуальная идентичность, гомофобия.

The paper treats different approaches to the problem of homosexual orientation; contemporary state of affairs in psychological studies of the problem is analysed. Causes and phenomenology of homophobic reactions are discussed.

Keywords: sexual identity, hetero- and homosexual orientation, homosexual identity, homophobia.

УДК: 159.955.4: 658.336: 629.73 (045)

Цибулько І. О.

ПРОФЕСІЙНА РЕФЛЕКСІЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АВІАЦІЙНОЇ СФЕРИ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОНТЕКСТ

У статті здійснюється спроба концептуалізації поняття «професійна рефлексія» через соціально-економічний контекст. Дається його визначення як сформованої здатності майбутнього фахівця до ефективного співвідношення особистісно-професійного потенціалу з кваліфікаційними вимогами обраної професії. Аналізуються результати емпіричного дослідження за зазначеною проблематикою. Окреслені подальші напрямки роботи.

Ключові слова: професійна рефлексія, фахівці авіаційної сфери, продуктивні стратегії поведінки.

Актуальність представленого дослідження полягає в тому, що обставини сучасного життя сприяють підвищенню значення людського фактора в процесі професійної діяльності. Так як роль даного фактора у вирішенні соціальних, економічних, політичних, ідеологічних та професійних завдань є високою, то більш практичного значення набуває процес професійної рефлексії особистості. Але в процесі будь-якої взаємодії, а особливо взаємодії в професійному колективі, відбувається обмін як професійною інформацією, так і особливостями настрою, почуттями, різноманітними формальними та неформальними повідомленнями, власним досвідом та цінними ідеями. Саме тому чітке усвідомлення професіоналом, як процеси та результати його діяльності впливають на особистісний та груповий результат професійної діяльності, впливає на ефективність виконання професійних завдань.

У ситуаціях творчого хаосу, що переживає країна, а з нею сучасна авіація, великої актуальності набуває процес вивчення психологічних чинників формування професійної рефлексії у студентів авіаційного

університету. Закони життя детермінують та стимулюють необхідність творчо навчати фактично всіх інтегрованому пізнанню себе та інших у ситуаціях ризику. Як зазначено, професійне функціонування фахівця в команді потребує якісного регулювання власних дій так і дій людей, що оточують [6].

Несприятливі поведінкові наслідки, рольова невизначеність, конфлікти, емоційні зриви, відсутність взаєморозуміння та довіри є наслідками постійного перебування спеціаліста в умовах підвищеного професійного ризику та напруження, а також можуть стати і причинами помилкових дій, розгубленості, непрофесійності людини в процесі виконання завдання. Висока імовірність перебування спеціаліста у постійному напруженому стані та психологічному дискомфорті визначається як важлива наукова проблема у зв'язку з впливом на працездатність, продуктивність, якість і ефективність праці, фізичне та психологічне здоров'я людини. Більш того, в наш час дедалі стають актуальнішими ті професії, які безпосередньо пов'язані з постійним і неминучим ризиком, ефективним прийняттям рішення в умовах дефіциту часу та напруження, з переваженнями, конфліктами та з іншими негативними стресорами [1].

Ситуація ускладнюється, оскільки сам вид діяльності екстремальних професій є потенційно небезпечним, і тому велику роль відіграють дослідження ефективності та надійності системи «людина — техніка». В інженерній психології всі дослідження, незалежно від їх профілю, направлені на забезпечення високої точності та надійності, ефективності та якості роботи даної системи.

Сучасна стратегія авіаційної безпеки пов'язана з якісним використанням не лише «зовнішніх» природних ресурсів — нафти, металу, мінералів, газу, а й «внутрішніх» — власних людських. Важко уявити інженера авіаційної сфери без психологічної професійної підготовки, уміння опановувати засоби душевного розвантаження, використовувати самотренінги та ін. Що ж стосується психологічної практики авіаційної безпеки, то організацій творчого процесу з врахуванням індивідуальних особливостей людини дуже розповсюджений приклад. Адже навіть такі параметри як швидкість реакції, сприймання, запам'ятовування — надзвичайно важливі для професійної діяльності кожного фахівця.

Десятки, якщо не сотні виняткових особливостей характеризують людину, від якої залежить безпека в авіації, а саме чітке та оперативне використання прийомів і способів поведінки, передчасне врахування і передбачення змін у процесі діяльності, чіткий контроль уваги на виконанні головного виду діяльності, своєчасний контроль власних дій та реакцій на труднощі, вольові зусилля при відчутті напруження та втоми [5]. Професійна діяльність в сфері авіації є настільки специфічною та екстремальною, що напруженість, стрес, несприятливі умови стають для людини нормою життя. Проблема впливу професійної напруги

на поведінкову активність потребує дійсно глибокого теоретичного та емпіричного вивчення.

Розглянемо, які професії підлягають високим вимогам та потребують від людини особливих умінь, знань та навичків. Звичайно, особливостями льотних професій є робота, що пов'язана з небезпекою для життя, високою психологічною «ціною» діяльності, високою «вартістю» прийнятих рішень, ускладненням функцій дій спеціаліста, збільшенням темпу діяльності, монотонністю роботи при довгому очікуванні сигналів, співставленням різних за цілями дій в одній діяльності, переробкою великих об'ємів інформації, складною динамікою змін функціональних станів. Екстремальні умови діяльності дуже часто ставлять жорсткі умови перед людиною. Існує низка прикладів та описів того, наскільки особливою, небезпечною та екстремальною є взаємодія «людина-техніка». Але екстремальність умов діяльності характерна не тільки професіям космонавта, льотчика, військового оператора. Праця машиніста локомотиву, водія автотранспорту, працівників МНС також передбачають різку зміну функціональних станів від монотонності й оперативного спокою до стресових станів.

Дуже часто екстремальні ситуації виникають спонтанно, мають нештатний характер і навіть при незначних помилках льотчиків, штурманів, бортінженерів, авіадиспетчерів переходять в аварійні ситуації, які несуть за собою матеріальні та людські втрати. Але головною цінністю вирішення важливої для всього людства проблеми є те, що реальніше вплинути на особистість фахівця, його відношення до професійної ситуації та психологічно підготувати до ефективного вирішення ситуацій ризику, аніж змінити зовнішні перешкоди [6].

Отже, в умовах сьогодення та вимог авіації випускник Національного авіаційного університету має бути конкурентоспроможним, висококваліфікованим, а також стресостійким як до виробничих, так і невиробничих ситуацій. Рефлексія як здатність особистості до самопізнання та самоаналізу власної психічної діяльності є одним із найважливіших показників її суб'єктності в навчально-професійній діяльності. Саме тому, здобуваючи освіту в вищому навчальному закладі, студенти мають розцінювати освітній процес не як спосіб накопичення балів, а як шанс сформувати в собі соціально-особистісні та професійні компетенції. Освіта — це процес і результат засвоєння систематизованих знань, умінь та навичок, в якому головним виступає не обсяг знань, а поєднання цих компонентів з особистісними якостями, вмінням самостійно розпоряджатися набутими знаннями та використовувати їх як на практиці, так і в умовах, які не пов'язані з освітнім процесом.

Особливої чинності в процесі удосконалення завдань підготовки майбутніх фахівців набуває поняття «професійна рефлексія», яке розкривається нами як сформована здатність особистості до ефективного співвідношення особистісно-професійного потенціалу з кваліфікаційними

вимогами обраної професії. Саме така здатність є тим новоутворенням фахівця, що сприятиме розвитку умінь обирати продуктивні стратегії подолання труднощів діяльності в умовах ризику та відповідальності.

Розглянемо проблеми, що вирішуються динамічним навчанням професійної рефлексії в освітньому процесі:

1. Розробка освітнього процесу з гнучкими формами назачання, що спрямованні на оволодіння суб'єктом навчання когнітивно-інтегрованим пізнанням себе та інших.
2. Методична координація змісту та методів конкретних навчально-проблемних ситуацій, з метою формування навиків подолання труднощів.
3. Організовані безпосередні контакти і взаємодія усіх відповідальних осіб за реалізацію вибраного змісту і форм навчання.
4. Узагальнення та впровадження методів досягнення бажаних результатів та попередньо сформованих цілей.
5. Реалізація системно-діяльнісного підходу у вирішенні конкретної проблеми, що пов'язана з авіаційною безпекою.

Вважаємо, що предметом особливої уваги в професійному навчанні на сьогоднішній день є аналіз змісту динаміки групової рефлексії в процесі спільної діяльності індивідів, що вибрали однаковий зміст і форму навчання і спрямовують свої інтереси на розробку спільних планів та їх практичну реалізацію.

Таким чином, у розвитку професійної рефлексії головним суб'єктом вибору гнучкого змісту і форм навчання є не ізольований, а колективний суб'єкт. Саме в групах формується і реалізується потенціал професійної рефлексії, аналізуються проблеми змісту, методів міжособових взаємин в діяльності, приймаються відповідні рішення щодо об'єкта інтегрованого пізнання та стверджується роль, місце відповідальності осіб за процес діяльності і отримані результати.

Наступним постає питання про те, як в умовах колективного розвитку здійснювати індивідуальний підхід — один із найскладніших психологічних механізмів у професійній підготовці майбутнього фахівця авіаційної сфери. Адже особистісна система авіаційної діяльності інженера відрізняється невизначеністю, динамічністю, результативністю. Найчастіше робиться наголос на унікальності, неповторності, оригінальності, відповідальності та соціально-безпечній активності в поведінці при прийнятті рішення. Визнано, що особистість інженера-авіатора — це людина з яскраво вираженими самобутніми рисами характеру, пов'язаними з творчо-ризикованими видами діяльності. Дії цієї людини непередбачувані, цілеспрямовані у досягненні мети, вольові в подоланні труднощів. А найголовніше, фахівець авіаційної сфери має свої неповторні психологічні засади. Завдяки наявності власної психологічної унікальності інтегрувати результати власних спостережень за своїми діями з результатами дій людей, з якими він знаходиться в постійній взаємодії.

Тому в поведінкових діях фахівця авіаційної сфери домінує професійна рефлексія — творча спрямованість на володіння інтегрованим пізнанням себе та інших. Поняттям «професійна рефлексія» визначено особливу якість мислення особистості, що спрацьовує в процесі розв'язування нестандартних проблем у ситуаціях ризику. Така якість мислення і є новоутворенням спеціально організованого навчання професійної діяльності. Терміном «професійна рефлексія» у даній статті розкрито особливості до опосередкованого міркування та розуміння себе як активного члена групи, суб'єкта виконуваної діяльності.

З нашої точки зору, професійна рефлексія авіатора — це результат кваліфікаційно-організованого професійного навчання та усвідомленої готовності діяти за правилами авіаційної безпеки. В майбутньому описане нами новоутворення може виступити психологічним фактором, завдяки якому розвивається авіаційно-безпечна компетентність у майбутніх фахівців авіаційної сфери. Авіаційно-безпечна компетентність — одна з найскладніших компонентів структурної готовності особистості до професійної діяльності, яка виникає в результаті сформованості та практичного застосування професійної рефлексії фахівця.

Стратегія авіаційної безпеки безпосередньо пов'язана з людським фактором. Найвища мета професійної підготовки фахівців авіаційної сфери — це виховати творчу особистість, сформувати професійну рефлексію і цим вже підготувати випускника до відповідальності за власні дії і дії партнерів. Сподіваємося, що вирішення проблеми авіаційної безпеки буде сприяти описаний нами психологічний фактор — людина з професійно-рефлексивною компетентністю.

У педагогічному аспекті розвиток і становлення професійної рефлексії студентів є важливою складовою цілісного освітнього процесу і слугує однією із умов, що забезпечують самопізнання і професійне самовдосконалення. Об'єктивно процес розвитку й формування рефлексивної культури є досить тривалим, оскільки починається в роки шкільного навчання і продовжується у професійно-педагогічній діяльності.

У результаті теоретико-методологічного вивчення психологічних чинників розвитку професійної рефлексії авторами була висунута концептуальна ідея, основний зміст якої полягає в розумінні місця професійної рефлексії в системі підготовки студентів до професійної діяльності. Вважаємо, що сформована професійна рефлексія — це, по-перше, фактор якісної підготовки, а по-друге, інтегроване новоутворення особистості, яке складається з таких психологічних чинників:

1. Знання про психологічні властивості «власного Я» та прийняття образу «професійного Я».
2. Уміння пізнавати себе через процес самоактуалізації зі сформованим самовідношенням до досягнення успіхів, користуватися власним типом поведінкової активності та внутрішнім потенціалом.

3. Здатність дотати умови підвищеного ризику та відповідально-сті за допомогою продуктивних копінг-стратегій, орієнтованих на вирішення завдань.

Приспускаємо, що рефлексію діяльності можна дослідити через рівень продуктивності (продуктивний, непродуктивний, відносно про-дуктивний) та направленості (когнітивна, поведінкова, емоційна) ко-пінг-стратегій особистості; особистісну рефлексію — за допомогою ви-вчення рівня поведінкової активності, а інтелектуальну — через рівень самоактуалізації та орієнтацію локус контролю.

Спрямованість особистості до професійної рефлексії в свою чер-гу залежить від рівня самоактуалізації та провідних складових даного феномена, рівня самовідношення, самоприйняття, самоповаги, типу поведінкової активності в стресових ситуаціях та рівня вольової само-регуляції.

Дослідженням було охоплено 80 осіб, серед яких 40 студентів (гру-па № 1) та 40 фахівців (група № 2). Студенти Національного авіаційного університету факультету літальних апаратів за спеціальністю «Техноло-гії робіт та технологічне обладнання аеропортів» склали основу для ек-спериментальної групи, а представники професій підвищеного ризику, а саме пілоти, штурмани, бортпровідники авіакомпанії «Марс РК», — контрольної групи. Етап діагностики включав в себе такі методики: методика діагностики рівня розвитку рефлексивності А. В. Карпова, ме-тодика визначення індивідуальних копінг-стратегій Е. Хайма.

У результаті емпіричного дослідження отримали такі результати. Кількісні показники рівнів розвитку рефлексії в двох групах (рис. 1) — з низьким рівнем рефлексії в групі № 1 — 25% респондентів, а в групі № 2 — 7,5% респондентів. З таким рівнем рефлексії особистість не здатна проаналізувати власні дії та помилки, побудувати алгоритми виконання завдань, використати внутрішні та зовнішні ресурси, знайти нові шляхи подолання труднощів, проявити якість засвоєних знань та досвіду.

З середнім рівнем рефлексії в групі № 1 — 62,5% респондентів, в групі № 2 — 85% респондентів. На цьому рівні особистість починає звертатися до аналізу власної діяльності та вчинків інших людей, ви-являти причини та наслідки власних дій, планувати власну діяльність, прогнозувати наслідки та ймовірні ризики. Саме такі прояви емоційної, когнітивної та по-ведінкової реакції сприяють виникненню інсайту [3]. Для студентів такі особистісні зміни необхідні в процесі взаємодії в ко-лективі, виконання самостійної роботи, творчих завдань, пошуку відпо-відей на суперечливі теоретичні питання, саморозвитку та самовихован-ня як майбутнього спеціаліста. Встановлено: для респондентів даного дослідження характерні такі результати з середнім рівнем рефлексії.

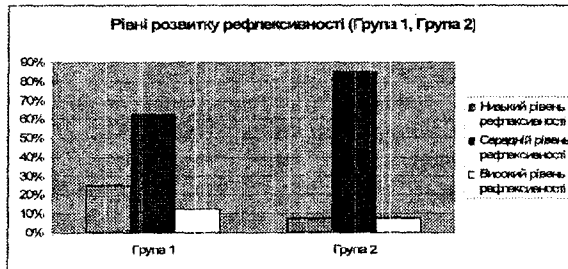

Рис. 1. Порівняльний аналіз рівнів рефлексії між студентами та фахівцями

З високим рівнем рефлексії в групі № 1 — 12,5% респондентів, а в групі № 2 — 7,5% респондентів. З розвитком здібностей особистості до самоаналізу, контролю перебігу власних дій та вчинків інших, здатності до виокремлення причин та наслідків помилкових дій, побудови більш складних алгоритмів подолання труднощів формуються нові знання, уміння та навички (компетенції), здійснюється переорієнтація непродуктивних поведінкових стратегій подолання труднощів на відносно продуктивні та продуктивні, цим самим забезпечуючи позитивні результати, досягнення поставлених цілей, мінімізацію помилкових дій.

За методикою Е. Хайма нами були отримані показники копінг-стратегій, які систематизовані в таблицях 2, 3. Зазначимо, що за даною методикою копінг-стратегії поділяються на продуктивні (П), тобто ті, які допомагають людині швидко та ефективно вирішити складну ситуацію; відносно продуктивні (О) — проявляються лише в деяких ситуаціях, які мають характер лише ускладненої; непродуктивні (Н) — стратегія поведінки, яка, навпаки, ускладнює процес вирішення проблеми і сприяє формуванню негативних переживань [9]. Певна систематизація дозволяє прослідкувати процентне співвідношення продуктивності та спрямування стрес-долаючих стратегій.

Таблиця 2

Копінг-стратегії студентів (майбутніх фахівців авіаційної сфери)

	Копінг-стратегії за спрямуванням	Продуктивність копінг-стратегій (Група 1)		
		(О) Відносно продуктивна (%)	(П) Продуктивна (%)	(Н) Непродуктивна (%)
1	Когнітивний копінг	85%	15%	0%
2	Емоційний копінг	35%	45%	20%
3	Поведінковий копінг	65%	12,5%	22,5%

**Копінг-стратегії фахівців
(представники екстремальних видів професії)**

	Копінг-стратегії за спрямуванням	Продуктивність копінг-стратегій (Група 2)		
		(О) Відносно продуктивна (%)	(П) Продуктивна (%)	(Н) Непродуктивна (%)
1	Когнітивний копінг	62,5%	32,5%	5%
2	Емоційний копінг	22,5%	65%	12,5%
3	Поведінковий копінг	47,5%	32,5%	20%

У групі студентів 85% респондентів у складних життєвих ситуаціях використовують відносно продуктивний когнітивний копінг, а лише 15% продуктивний. До відносно продуктивних когнітивних стратегій у студентів належать такі реакції, як дисиміляція (17,5%), відносність (10%), присвоєння сутності (25%), релігійність (15%), встановлення власної цінності (17,5%). Продуктивною стратегією за даним спрямуванням є прояв проблемного аналізу ситуації, яка характерна лише 15% респондентів.

У групі фахівців відносно продуктивні стратегії застосовують 62,5% респондентів і спостерігається тенденція до збільшення відсотку застосування продуктивної копінг-стратегії (див. табл. 3.). Але при цьому 5% респондентів використовують непродуктивну стратегію. Відносно продуктивні стратегії фахівців: дисиміляція (22,5%), прояв відносності щодо ситуації (7,5%), надання сутності (10%), приписування відповідальності релігійним силам (2,5%), встановлення власної цінності перед іншими (5%), ігнорування подій, які відбуваються (5%), збереження самооволодіння (10%). Продуктивною стратегією за даним спрямуванням, як і у студентів, є також проблемний аналіз ситуації, але в цій групі його застосовують 32,5% респондентів. Негативний копінг когнітивного спрямування проявляється через примирення людини до того, що відбувається і відсутності бажання змінювати ситуацію (5% респондентів).

В обох групах досліджуваних переважає продуктивна стратегія в емоційній сфері. В групі №1 прояв оптимізму характерний 45% респондентам, а групі №2 — 65% респондентам.

На основі узагальнення результатів теоретичного та емпіричного аналізів за вищезазначеною проблематикою зроблено такі висновки дослідження. В першу чергу необхідно відмітити, що особливої ефективності в процесі удосконалення завдань підготовки майбутніх фахівців набуває поняття «професійна рефлексія». Професійна рефлексія — це сформована здатність особистості до співвідношення власного особисто-професійного потенціалу з кваліфікаційними вимогами обраної нею професії, яке є тим новоутворенням особистості, що сприятиме під-

вищенню рівня професіоналізму, за рахунок вибору продуктивної стратегії поведінки в умовах підвищеного ризику та відповідальності.

Дані представленого дослідження та порівняльна характеристика результатів ЕГ з КГ складають основу для подальшого розвитку дослідження. Середній та високий рівні рефлексивності взаємообумовлені з направленістю та рівнем продуктивності копінг-стратегій. Саме продуктивні стратегії подолання труднощів заслуговують великої уваги, оскільки гарантують якісний результат.

За результатами дослідження характерною продуктивною стратегією є почуття оптимізму (емоційна сфера), схильність до проблемного аналізу ситуації (когнітивна сфера), спрямованість на співпрацю з членами колективу (поведінкова сфера). Зазначені вище стратегії поведінки мають бути результатом постійного застосування професійної рефлексії як фахівцями, так і студентами. Адже рівні успішності виконання професійних завдань фахівців авіаційної сфери оцінюються здатностями до вибору продуктивних стратегій поведінки, орієнтованих на вирішення професійних завдань, дотриманням самоконтролю і самооцінки, стремлінням до самоактуалізації.

Наступним завданням дослідження є отримання більш детальних та глибоких результатів з метою створення програм, тренінгів направлених на формування у студентів професійної рефлексії.

Література

1. Абульханова-Славская К.А. Стратегия жизни / К.А. Абульханова-Славская. — М. : Мысль, 1991. — 299 с.
2. Бизяева А.А. Психология думающего человека: педагогическая рефлексия / А.А. Бизяева. — Псков.: ПГПИ им. С.М. Кирова, 2004. — 216 с.
3. Карпов А.В. Рефлексивность как психическое свойство и методика ее диагностики / А.В. Карпов // Психологический журнал. — 2003. — том 24. — № 5. — С. 47-57.
4. Либина А.В. Стили реагирования на стресс: психологическая защита или совладание со сложными обстоятельствами / А.В. Либина, А.В. Либин // Стиль человека: психологический анализ. — М., 1998. — 589 с.
5. Психологические проблемы деятельности в особых условиях / Ин-т психологии АН СССР; — М. : Наука, 1985. — 232 с.
6. Маришук В.Л. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса / В.Л. Маришук, В.И. Ездокимов. — СПб. : Изд. Дом «Сентябрь», 2001. — 260 с.
7. Хотинец В.Ю. Этнокультурные особенности профессиональной рефлексии / В.Ю. Хотинец, А.И. Троянская // Психологический журнал. — 2011. — Том 32. — № 6. — С. 57-73.
8. Щедровицкий Г.П. Рефлексия в деятельности / Г.П. Щедровицкий // Мышление. Понимание. Рефлексия. — М., 2005. — 800 с.
9. Heim E., Valash L., Schaffner L. Coping and Psychosocial Adaptation: Longitudinal Effects Over Time and Stages in Breast Cancer. *Psychosomatic Medicine* 59:408-418 (1997).

В статье осуществляется попытка концептуализации понятия «профессиональная рефлексия» через социально-экономический контекст. Дается его определение как сложившейся способности будущего специалиста к эффективному соотношению личностно-профессионального потенциала квалификационным требованиям выбранной профессии. Анализируются результаты эмпирического исследования по данной проблематике. Обозначены дальнейшие направления работы.

Ключевые слова: профессиональная рефлексия, специалисты авиационной сферы, продуктивные стратегии поведения.

The article is an attempt to conceptualize the notion of «professional reflection» through socio-economic context. Given its definition as the existing capacity of the future expert for effective personal and professional relationship-building qualifications chosen profession. The results of empirical research on the subject are analyzed. Marked way forward.

Keywords: professional reflection, the aviation sector, productive behavioral strategies.

УДК: 159.922.27.33

Чабан Д. Б.

ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ЕКОНОМІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ

У статті представлено результати емпіричного дослідження особливостей афективного компонента економічної свідомості студентів сфери фізичної культури та спорту. Зокрема, визначено ставлення студентів до багатих та бідних людей, важливість грошей, інтерес студентів до стану справ в економіці країни, міста, ставлення студентів до економічних змін, які відбуваються в країні і місті, ставлення до речей залежно від власника, соціально-рефлексивні уявлення студентів стосовно ставлення інших людей до факту заняття ними приватним бізнесом.

Ключові слова: афективний компонент, багатство, бідність, гроші, економіка, економічні зміни, статус власника, соціально-рефлексивні уявлення.

Актуальність теми пояснюється значенням економічної свідомості як регулятора економічної поведінки особистості. В сучасних умовах суспільства на сьогоднішній день спостерігається неготовність багатьох молодих людей організувати свою життєдіяльність в ситуації ринкових відносин, в яких молодій людині часто не вистачає індивідуального життєвого досвіду економічної діяльності. Вивчення економічної свідомості особистості, закономірностей її становлення, особливостей її структурних компонентів у зв'язку з цим особливо актуалізується. Актуальними в цьому відношенні постають питання ставлення особистості до багатства та бідності стосовно себе та економічного стану в країні/місті загалом. Слід зазначити високу актуальність конкретних емпіричних